

Fiqueu una sicav en la vostra vida

Aquests controvertits instruments d'inversió tornen a ser moda. Després d'anys de caigudes, el nombre de sicavs registra xifres de rècord. La cerca d'alternatives a instruments d'inversió més convencionals, la incorporació d'un nou perfil de client menys acabat i, sobretot, els avantatges fiscals que ofereixen expliquen aquest increment.

Que la crisi va per barris és una expressió col·loquial que casa molt bé amb la realitat. La setmana passada la fundació Foessa (Fomento de Estudios Sociales y Sociología Aplicada) va fer públic el VII Informe sobre Exclusió i Desenvolupament Social a Espanya que radiografia l'evolució de la pobresa. Els resultats de l'estudi són tan taxatius com sagnants: a Espanya el 25,9% de la població es troba en situació d'exclusió social. En xifres absolutes significa que 5 milions de persones es troben en situació d'exclusió severa, això és, un 82% més que l'any 2007. "És innegable que les polítiques d'austeritat generen desigualtat, pobresa i exclusió. L'austeritat no és

neutral en termes distributius", apunta l'estudi.

Així, mentre augmenta el nombre de famílies que han de proveir-se als bancs d'aliments, també s'incrementa el nombre de sicavs (Societat d'Inversió de Capital Variable) registrades a Espanya. Són la cara i la creu d'una crisi que, segons Foessa, ha ampliat la fractura social entre els més rics i els més pobres en un 45%. Mentre els més necessitats fan mans i mànigues per arribar a finals de mes, els més acabats fiquen els seus diners en vehicles d'inversió no exempts de polèmica.

Durant 2014, en l'àmbit de la gestió dels patrimonis privats els professionals del sector han començat a detectar una alegria com no s'havia vist des de

l'esclat de la crisi. En l'any que ara acaba, els diners dels grans patrimonis tornen a fluir i les polèmiques sicavs tornen a florir després d'un període d'ensopiment. El gran capital torna a girar els ulls cap a un instrument d'inversió que és vist encara per una part majoritària de l'opinió pública com una manera d'evadir d'impostos amb la cobertura de la legislació (vegeu requadre en pàgina 66).

"Hi ha molta confusió pel que respecta a les sicavs i molta mala fama –es lamenta un professional de gestió de patrimonis amb base al Principat i 15 anys d'experiència, que prefereix mantenir-se en l'anonimat–, quan en realitat compleixen amb totes les obligacions amb Hisenda." La gestora on exerceix ha detectat en l'últim any un increment notable en el nombre de clients interessats a dipositar els seus estalvis en una sicav.

Una alternativa minoritària. Les estadístiques de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) posen xifres a aquest boom. Durant els tres primers trimestres de 2014 s'han constituït 180 sicavs a tot Espanya, el ritme de creació més alt que s'hi ha registrat mai. Al tancament de tercer trimestre, hi havia 3.209 societats d'inversió de capital variable. Cal retrotraure's fins

Preguntes i respostes

Què és una sicav?

Sicav són les sigles de Societat d'Inversió de Capital Variable. Es tracta d'Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC), com també ho són els fons d'inversió. Foren creats com un instrument per canalitzar l'estalvi cap als ninxols d'inversió que els participants estimen convenient.

Qui pot constituir una sicav?

Per constituir una sicav cal un mínim de 100 participants i un capital mínim de 2,4 milions d'euros.

Com es gestiona una sicav?

Els bancs tenen filials que es dediquen a la gestió de patrimonis. A més, hi ha gestores independents.

En què es diferencia una sicav d'un fons d'inversió?

Els inversors que participen en una sicav són accionistes, mentre que els d'un fons d'inversió són participips. Mentre els primers, almenys en teoria, poden participar directament en la capacitat de gestió i decisió, els segons, no.

Per què se les critica tant?

Els beneficis de les sicav tributen a l'1% en l'impost de societats (a l'igual que els fons d'inversió), quan les empreses convencionals ho fan al voltant del 30%. Tanmateix, en el moment de recuperar la seua inversió, l'accionista ha de tributar com a rendes de l'estalvi les plusvàlues obtingudes, al tipus del 21, el 23 o el 27%, depenent de la quantitat.

D'esquerra a dreta i de baix a d'alt, Gallardo (Almirall), Escarrer (Sol Meliá), Juan Liadró (Liadró), Gerard Piqué i Mariona Carulla (Agroalimen).

a desembre de 2009 per trobar una xifra similar (3.220). Des d'aquell any i fins a principi de 2013, el nombre de sicavs, així com el patrimoni gestionat, havia anat disminuint progressivament. El 2013 va representar un punt d'inflexió, però ha estat aquesta última part de 2014 quan la recuperació s'ha accelerat. Només en el tercer trimestre se n'han formalitzat 73, el 40% de totes les registrades aquest exercici. Els experts estimen que, si es manté aquest ritme, l'any es tancarà amb 32.000 milions d'euros gestionats, amb

la qual cosa es batrà el rècord registrat l'any 2007.

“Sí, s'està produint un increment molt notable, sobretot en aquesta última part de l'any”, explica un altre gestor que, com l'anterior, vol mantenir-se en l'anonimat. Els experts atribueixen aquest augment a diversos factors. La perspectiva d'una millora en l'economia n'és un d'essencial, però no l'únic. “La caiguda en picat dels tipus d'interès està provocant que molta gent s'interessi per alternatives més rendibles d'inversió. Els

dipòsits han deixat de ser atractius i cada volta la gent s'interessa més pels fons d'inversió. I dins d'aquests, quan hi ha una certa capacitat econòmica, les sicavs són més atractives perquè permeten que els accionistes tinguin capacitat de maniobra, mentre que en un fons d'inversió, no”, explica aquest gestor. Si en el passat alguns inversors de la banda mitjana-alta van optar per destinar els seus estalvis al sector immobiliari, en l'actualitat busquen altres opcions per canalitzar el seu patrimoni. I és en aquest punt

Un vehicle per a rics i 'mariachis'

Abans de l'estiu, la notícia que l'eurodiputat d'Izquierda Unida Willy Meyer havia participat en un fons de pensions vinculat a una sicav luxemburguesa va reobrir el debat a propòsit d'aquests vehicles d'inversió. Dimonitzades per uns, defensades per altres, les sicavs han estat en l'ull de l'huracà des que se'ls va donar carta de naturalesa a Espanya, a principi dels 90. Cognoms tan insignes com els Gallardo Ballart, Carulla, March, Lara, Lladró, Serratos, Escarrer o Fluxà tenen part del seu patrimoni invertit en aquestes societats que, per a alguns, no són altra cosa que un paradís fiscal.

Els detractors d'aquests vehicles d'inversió consideren que es tracta d'una forma d'eludir el pagament d'impostos per part de les grans fortunes, en la mesura que l'impost de societats que se'ls aplica és de l'1%. A més, la legislació vigent permet diferir el pagament d'impostos fins que no es rescata la inversió i les plusvàlues aconseguides. "La mala premsa que tenen les sicavs no es correspon amb la realitat —explica un gestor de patrimonis d'una entitat catalana—. Tributen com qualsevol producte d'inversió, amb una càrrega fiscal igual que els fons d'inversió. A més, les sicavs inverteixen en borsa i les empreses on s'inverteix ja paguen el seu corresponent impost de societats." Aquesta font també recorda que, quan un accionista d'una sicav trau els diners invertits o guanyats, tributa al 21% per a plusvàlues inferiors als 6.000 euros; al 25% si es troben entre els 6.000 i els 24.000 euros i al 27% per a les quantitats superiors als 24.000 euros.

Una altra de les crítiques que es fa a les sicavs és que s'ha pervertit l'objectiu amb el qual van nàixer. En teoria la seua arquitectura jurídica estava dissenyada per funcionar com una entitat d'inversió col·lectiva, on tothom tenia el mateix poder de decisió. La realitat és tota una altra: la majoria de sicavs han acabat convertint-se en vehicles d'inversió d'una sola persona. Així, mentre un accionista ostenta el 99% de les participacions, la resta d'accionistes a penes tenen l'1%

de la societat. Són el que en l'argot financer es coneix com *mariachis*, persones que figuren en la sicav amb l'únic objectiu de complir amb el formalisme dels 100 participants. En la majoria dels casos, la seua vinculació es limita a signar cada any en el full d'assistència d'una junta d'accionistes que ni tan sols no s'ha celebrat. "El 85% de sicavs del país són institucions d'inversió privada, no col·lectiva —com haurien de ser—, la qual cosa resulta un abús", explica José María Mollinedo, secretari general del sindicat de tècnics d'Hisenda (Gestha). Mollinedo lamenta que aquesta circumstància pugui derivar en pràctiques fraudulentas: "El particular, a través d'una sicav on té el control, pot comprar per exemple una mansió i gaudir-ne sense haver de pagar el que li correspondria per l'adquisició. Només hauria de pagar l'1% que li pertoca com a sicav perquè podria diferir el pagament per les plusvàlues eternament. Això és un frau encobert". Per posar fi a aquest tipus de pràctiques, Gestha advoca perquè s'aprove una reforma de la llei que regula les sicavs per la qual cada accionista només pugui aportar entre el 3% o el 4% del capital.

Les veus situades més a l'esquerra de l'espectre polític han demanat en diverses ocasions l'abolició de les sicavs com a vehicles d'inversió. Tanmateix, una mesura com aquesta, segons Mollinedo, seria contraproduent perquè "els països de l'OCDE tenen una legislació molt semblant i l'únic que passaria seria que es produiria una fuga de capitals cap a l'estranger". "Qualsevol modificació que es vulgui introduir, s'ha de fer amb el consens de l'OCDE. Altrament, no té sentit fer-la", adverteix. Des de l'àmbit de la gestió de patrimonis lamenten el desprestigi que tenen aquests vehicles. "L'esperit últim d'una sicav és el mateix que el d'un fons d'inversió: que la gent estalvi i inverteixi en les empreses i que aquestes generin beneficis i llocs de treball. El premi, per fer-ho, és poder diferir el pagament d'impostos", argumenta un dels gestors consultats per a aquest reportatge.

que alguns decideixen confiar els seus estalvis a una sicav. En aquest sentit, apunta la font abans esmentada, s'ha produït un canvi en el perfil del client que atenen: "No es tracta només de grans fortunes. Ara, és un client més conservador i, en alguns casos, són professionals i grups familiars que tenen patrimoni i volen rendibilitzar-lo. Assistim a l'obertura del tipus d'inversor i tant de bo hi aprofundim", explica aquest gestor que lamenta "l'escassa cultura financera que hi ha a Espanya, molt per sota dels països anglosaxons o Alemanya".

El pastís de les fortunes. Paral·lelament, els bancs s'han llançat a una agressiva campanya quedar-se la gestió de tants patrimonis com puguin. Segons explica el gestor català, això és degut al fet que "la caiguda d'ingressos per la concessió de préstecs està provocant que moltes entitats cerquen altres

vies d'ingressos. La venda de fons, la contractació d'assegurances i la gestió de grans patrimonis són les alternatives perquè reporten bones comissions". I això és tan cert que en els últims mesos les entitats i els gestors privats han entrat en una guerra per captar clients a base de reduir les comissions.

Gestha: "El 85% de sicavs són institucions d'inversió privada, no col·lectiva. Això és un frau"

A València, on fins ara hi havia una única gestora de sicavs (entitats bancàries a banda), el Grupo Egeria, acaba de desembarcar Qrenta.

Entitats com Bankinter, Santander o Credit Suisse figuren entre les que més intensament estan treballant un mercat que tot-hom considera en expansió. El banc que presideix Ana Patricia Botín gestiona en l'actualitat 520 sicavs. Al Santander han recorregut, de fet, una part de les grans fortunes catalanes i valencianes. La família Gallardo (propietària dels laboratoris Almirall) o els Batalla (Lubasa) hi tenen dipositada una part dels seus patrimonis. El segueix Bankinter, que amb una estratègia molt activa de captació de grans patrimonis ja en suma 355, i BBVA, amb 328. Ja fora del pòdium de tres, se situen UBS (208), Urquijo –que actua com a divisió de grans patrimonis del Banc Sabadell– (177), CaixaBank (150) i Banca March (128).

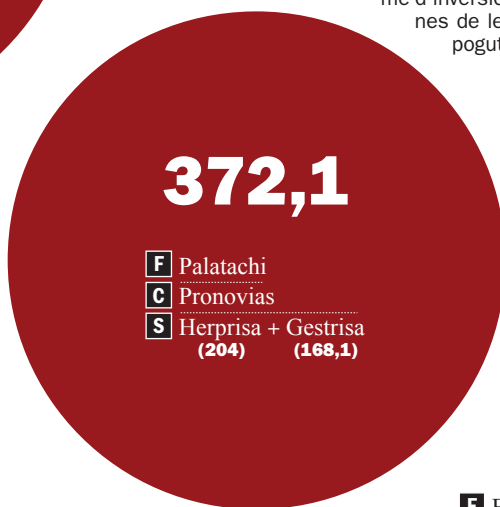
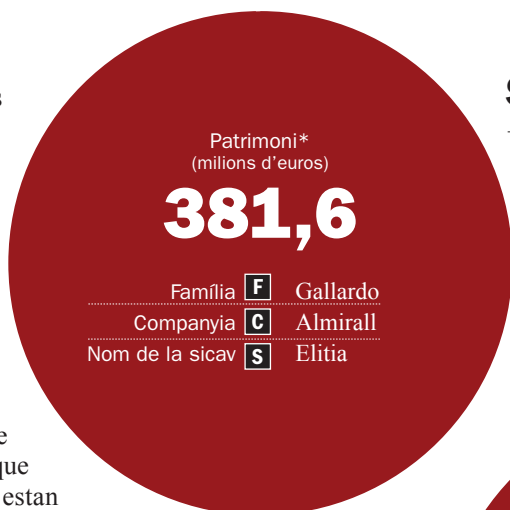
L'entitat d'origen balear ha estat també una de les més actives captant nous clients que vulguen sumar-se a aquest tipus d'instruments d'inversió. Perquè mentre altres entitats s'han dedicat a oferir les sicavs com a instruments d'inversió vedats a un nucli familiar, els March han optat per fer el contrari: obrir les seues sicavs als clients, amb la qual cosa recuperen el sentit col·lectiu i no privatiu que originalment tenien aquests instruments (vegeu requadre en pàgina 66). Les seues tres sicavs (Torrenova, Cartera Bellver, Lluç) van incorporar durant els sis primers mesos de l'any 1.100 clients. Els plans de Banca March contempnen continuar ampliant el nombre d'inversors.

“Per a l'opinió pública les sicavs s'han convertit en el boc expiatori del sector –argumenta el gestor del Principat–. És clar que els 2,4 milions de capital mínim que s'han d'invertir és una barrera limitadora i que, per tant, és un producte a què només poden accedir inversors amb un perfil alt. Ara bé, els fons d'inversió o els plans de pensió són

Sicav: qui té què?

Saber quines grans fortunes tenen una sicav no resulta fàcil, però bé que totes (el primer trimestre de 2014 n'hi havia 3.051) han d'estar registrades a la Comissió Nacional del Mercat de Valors. Si bé en la pàgina web d'aquest organisme se'n pot trobar la composició del consell d'administració, la majoria d'inversors opten per situar en la presidència de les seues sicavs familiars o terceres persones. D'aquesta manera grans empresaris i financers s'asseguren una certa discreció.

En aquesta llista apareixen algunes famílies catalanes, valencianes i balears que, en l'actualitat, disposen d'aquest mecanisme d'inversió. Aquestes són algunes de les que EL TEMPS ha pogut identificar.

a l'abast de qualsevol i tenen avantatges semblants a les sicavs”. “Si ens mirem la lletra petita dels plans de pensions trobaríem que n'hi ha molts que inverteixen en sicavs de Luxemburg, on les condicions són més avantatjoses”, diu aquest gestor que considera que estratègies com les de Banca March d'obrir les seues sicavs contribueixen a fer caure els “falsos mites” sobre aquests instruments.

I mentre la CNMV continua incorporant sicavs al seu registre, les cues als menjadors socials s'allarguen. Se sol dir que les millores en el món financer antecedeixen la recuperació de les economies domèstiques. Falta veure que això passe de veritat.

*Dades del tercer trimestre del 2014.

Font: laboració pròpia a partir de dades de la CNMV.